

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, dnia 13 grudnia 2018 r.

Pan

Marek Kuchciński

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko Pana Marszałka

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy:

– o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektem ustawy upoważniam Pana Pawła Muchę – Zastępcę Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Z wykazami załącznikami

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy — Kodeks spółek handlowych

Art. 1. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577 oraz z 2018 r. poz. 398, 650, 1544 i 2219) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 234 dodaje się art. 234¹ w brzmieniu:

„Art. 234¹ § 1. Umowa spółki może dopuszczać udział w zgromadzeniu wspólników przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, co obejmuje w szczególności:

- 1) transmisję obrad zgromadzenia wspólników w czasie rzeczywistym;
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której wspólnicy mogą wypowiadać się w toku obrad zgromadzenia wspólników, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad zgromadzenia wspólników;
- 3) wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku zgromadzenia wspólników.

§ 2. W przypadku, gdy umowa spółki dopuszcza udział w zgromadzeniu wspólników przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, udział wspólników w zgromadzeniu wspólników może podlegać jedynie wymogom i ograniczeniom, które są niezbędne do identyfikacji wspólników i zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej.

§ 3. Przy wykonywaniu prawa głosu na zgromadzeniu wspólników, o którym mowa w § 1, wspólnik może zgłosić sprzeciw co do uchwały.

§ 4. Do uchwał podejmowanych na zgromadzeniu wspólników, o którym mowa w § 1, nie stosuje się art. 247 § 2.";

2) w art. 248 § 2 i § 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. W protokole należy stwierdzić prawidłowość zwołania zgromadzenia wspólników i jego zdolność do powzięcia uchwał, wymienić powzięte uchwały, liczbę głosów oddanych za każdą uchwałą i zgłoszone sprzeciwy. Do protokołu należy dołączyć listę obecności z podpisami uczestników zgromadzenia wspólników. Podpisy uczestników zgromadzenia wspólników odbytego w trybie art. 234¹ nie są wymagane. Dowody zwołania zgromadzenia wspólników zarząd powinien dołączyć do księgi protokołów.

§ 3. Uchwały pisemne powzięte zgodnie z art. 227 § 2 zarząd wpisuje do księgi protokołów. Uchwały powzięte zgodnie z art. 234¹ dołącza się do księgi protokołów w postaci transkrypcji protokołu elektronicznego poświadczonej podpisami zarządu oraz dołącza się zapis audio-wideo zgromadzenia wspólników odbytego w trybie art. 234¹. Uchwały powzięte zgodnie z art. 240¹ dołącza się do księgi protokołów w postaci wydruków uchwał z systemu teleinformatycznego poświadczonych podpisami zarządu.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Wyjaśnienie potrzeby i celu ustawy

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest najczęściej wybieraną formą prawną spółki umożliwiającą prowadzenie działalności gospodarczej. Z jej prowadzeniem związany jest szereg obowiązków. Jednym z nich jest konieczność corocznego przeprowadzenia zgromadzenia wspólników w celu udzielenia absolutorium członkom zarządu. Organizacja zgromadzenia wspólników stanowi często problem techniczny i organizacyjny.

Wspólnikami w znacznej liczbie spółek z ograniczoną odpowiedzialnością są osoby zagraniczne - zarówno fizyczne jak i prawne. Jeżeli udziałowcem jest podmiot zagraniczny lub obcokrajowiec, albo w sytuacji gdy przynajmniej jeden ze wspólników przebywa na co dzień poza granicami Polski, zorganizowanie zgromadzenia wspólników stanowi wyzwanie zarówno dla spółki, jak i wspólników. Czasami wymaga to nawet wynajęcia specjalnie przystosowanego pomieszczenia. W związku z tym, możliwość przeprowadzenia zgromadzenia wspólników przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej (tj. także przez Internet) od dawna jawi się dla przedsiębiorców jako atrakcyjna alternatywa.

II. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma być unormowana oraz różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

W obecnym stanie prawnym, ustawa z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1577 oraz z 2018 r. poz. 398, 650, 1544 i 2219), zwana dalej „k.s.h.”, przewiduje, iż - co do zasady - zgromadzenia wspólników spółki z o.o. odbywają się w siedzibie spółki, tj. w miejscowości, w której znajduje się siedziba spółki. W drodze wyjątku, jeżeli przewiduje to umowa spółki albo wszyscy wspólnicy wyrażą stosowną zgodę na piśmie, możliwe jest odbycie zgromadzenia wspólników w innym miejscu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie wiele z dotychczas funkcjonujących w obrocie rozwiązań prawnych stanowi bardziej lub mniej skuteczną próbę naprawienia braku możliwości odbywania zgromadzeń wspólników przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Aktualnie podejmowanie uchwał jest możliwe przez Internet jedynie, gdy spółka została założona w internetowym systemie S-24. Ponadto, podjęcie uchwały w takim trybie wymaga

uczestnictwa wszystkich wspólników. W rezultacie istniejące rozwiązanie wyklucza w praktyce możliwość podejmowania uchwał drogą elektroniczną przez zgromadzenie wspólników w większości spółek z o.o.

W piśmiennictwie prawniczym jest dyskusyjne, czy dopuszczalne jest odbywanie elektronicznych zgromadzeń wspólników. Komentatorzy stojący na stanowisku niedopuszczalności elektronicznych zgromadzeń wspólników wywodzą zakaz odbywania takich zgromadzeń z art. 234 § 2 k.s.h., statuującego obowiązek odbywania zgromadzenia wspólników na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z tym, konieczne jest wprowadzenie jednoznacznej wypowiedzi ustawodawcy dopuszczającej elektroniczne zgromadzenia wspólników.

Intencją wnioskodawcy jest wprowadzenie szerokiego rozumienia instytucji elektronicznych zgromadzeń wspólników. W literaturze rozróżnia się prowadzenie spotkań w formie telezgromadzeń lub wideokonferencji. Telezgromadzenie polega na transmitowaniu w drodze elektronicznej obrad zgromadzenia odbywającego się w miejscu określonym w umowie spółki do innych miejsc, w których zgromadzeni są wspólnicy. Wideokonferencja jest natomiast rodzajem połączenia w drodze elektronicznej pomiędzy wspólnikami przebywającymi w różnych miejscach. Przy telezgromadzeniu wspólnik może znajdować się w innym miejscu, niż miejsce zgromadzenia, ale w miejscu wskazanym przez spółkę. Przy wideokonferencji wspólnik może do niej dołączyć z dowolnego miejsca mającego dostęp do komunikacji elektronicznej wykorzystywanej do prowadzenia wideokonferencji.

Wnioskodawca pozostawia wybór określenia, w której z wyżej wymienionych form mają się odbywać elektroniczne zgromadzenia swobodzie wspólników wyrażonej w odpowiednich zapisach w umowie spółki. Jednocześnie, pomimo przyjęcia elektronicznej formy zgromadzeń, nie zwalnia to spółki z określenia miejsca, w którym będzie fizycznie przebywał prowadzący zgromadzenie wspólników wraz z protokolantem oraz ewentualnymi organami spółki.

W obowiązującym stanie prawnym, podejmowanie uchwał przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość jest możliwe w przypadku walnych zgromadzeniach akcjonariuszy (WZA) oraz w radach nadzorczych, zarówno spółek z o.o., jak i spółek akcyjnych.

Analizując także funkcjonowanie podobnych regulacji w innych krajach Unii Europejskiej należałoby wskazać, iż odbywanie elektronicznych zgromadzeń wspólników jest dopuszczalne w wielu europejskich odpowiednikach polskiej sp. z o.o. Dla przykładu warto w tym miejscu wskazać niemiecką spółkę GmbH oraz luksemburską SARL.

Odnosząc się do zakresu przedstawionego w projekcie rozwiązania należy wskazać, iż jest ono w znacznej mierze wzorowane na obowiązujących obecnie w k.s.h. regulacjach dotyczących zasad organizacji walnych zgromadzeń akcjonariuszy – w szczególności regulacji art. 406⁵ k.s.h. przewidującej, iż statut spółki akcyjnej może dopuszczać udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

W celu efektywnego wprowadzenia projektowanej regulacji w życie proponowane jest dodanie art. 234¹ k.s.h., sankcjonującego możliwość odbywania zgromadzenia wspólników drogą elektroniczną. Biorąc pod uwagę cyfrową formę uchwał, które są podejmowane podczas elektronicznego zgromadzenia wspólników, zgodnie z projektem, protokół ze zgromadzenia wspólników odbywanego elektronicznie stanowi zapis audio-wideo. Zapis audio-wideo umożliwia spełnienie wymogów stawianych protokołowi określonemu w k.s.h, zgodnie z którymi protokół winien zawierać informację o prawidłowości zwołania zgromadzenia wspólników i jego zdolności do powzięcia uchwał, wymieniać powzięte uchwały, liczbę głosów oddanych za każdą uchwałą i zgłoszone sprzeciwy.

Mając na względzie m.in. obowiązki sprawozdawczości, protokół elektroniczny zgromadzenia wspólników wymaga odpowiedniej transkrypcji w celu uzyskania materialnego nośnika uchwał. Uchwały podjęte podczas elektronicznego zgromadzenia wspólników umieszcza się w księdze protokołów w postaci transkrypcji elektronicznego zgromadzenia wspólników. Jednocześnie do dołączanej do księgi protokołów transkrypcji protokołu należy dołączyć dowody zwołania zgromadzenia wspólników przez zarząd oraz zapis audio-wideo odbytego zgromadzenia wspólników. Przy wyborze elektronicznego zgromadzenia wspólników brak jest konieczności dołączenia listy obecności z podpisami uczestników zgromadzenia wspólników - o fakcie obecności albo nieobecności wspólnika świadczy zapis audio-wideo stanowiący protokół ze zgromadzenia wspólników.

Transkrypcja elektronicznego zgromadzenia wspólników powinna zawierać w szczególności informacje o podjętych uchwałach oraz zgłoszonych przez wspólników sprzeciwach podczas elektronicznego zgromadzenia. Podobnie jak w przypadku uchwał podejmowanych w trybie określonym przez art. 240¹ k.s.h., to transkrypcja protokołu (skan transkrypcji) zawierająca informacje o podjętych uchwałach będzie podlegać zgłoszeniu w systemie teleinformatycznym do sądu rejestrowego m.in. w przypadku zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz uchwały o podziale zysku albo pokryciu straty.

Przewidziane w niniejszym projekcie rozwiązanie dotyczące art. 248 k.s.h jest wzorowane na obecnie obowiązujących regułach dotyczących sporządzania protokołów w formie elektronicznej przewidzianych w art. 157 i 158 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks

postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, 1467, 1499, 1544, 1629, 1637 i 1693), zwanej dalej „k.p.c.”, z wyłączeniem art. 158 § 5 k.p.c, który określa szczegółowe zasady dotyczące sporządzania protokołów w zakresie stosowania środków technicznych. Wedle wnioskodawcy materia ta należy do swobody umów i wspólnicy mogą w granicach przewidzianych prawem korzystać z takich środków technicznych, jakie zostaną przez nich określone w statucie spółki. Jednocześnie z racji nieokreślenia w k.s.h terminu „protokół elektroniczny” możliwość sporządzania takiego protokołu istnieje tylko w przypadku wpisania do umowy spółki zasad sporządzania oraz zakresu protokołu elektronicznego.

Bezpieczeństwo podejmowania uchwał w tej formie zapewniać będzie między innymi faktyczna możliwość nagrywania zgromadzenia wspólników przez każdego wspólnika. Dzięki temu będzie możliwe udowodnienie przez wspólnika, iż został przez niego zgłoszony sprzeciw podczas zgromadzenia wspólników, który umożliwia podjęcie działań mających na celu stwierdzenie nieważności albo uchylenie uchwały. Projekt nowelizacji uwzględnia kwestię głosowania tajnego - dopuszczalnym jest podejmowanie uchwał osobowych, ale nie stosuje się art. 247 § 2 k.s.h.

W odniesieniu do kwestii uczestnictwa i głosowania na elektronicznym zgromadzeniu wspólników przez pełnomocnika wskazać należy, iż takie rozwiązanie powinno stanowić wyjątek w przypadku elektronicznego zgromadzenia wspólników. To bowiem „zdalność” takiego sposobu odbywania zgromadzenia wspólników ma umożliwiać osobom decyzyjnym - wspólnikom - osobiste uczestnictwo. Niemniej, uczestnictwo w elektronicznym zgromadzeniu wspólników przez pełnomocnika nie jest wykluczone. W związku z tym wspólnik-mocodawca powinien zadbać o dostarczenie do spółki pełnomocnictwa w formie pisemnej przed odbyciem elektronicznego zgromadzenia wspólników. W przeciwnym wypadku, brak dysponowania przez zarząd spółki pełnomocnictwem w formie pisemnej w chwili odbywania zgromadzenia wspólników stanowi przyczynę odmowy dopuszczenia do uczestnictwa w zgromadzeniu wspólników.

III. Skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Projektowana nowelizacja doprowadzi do pobudzenia przedsiębiorczości osób fizycznych i prawnych rozważających rozpoczęcie działalności gospodarczej w Polsce w formie spółki z o.o. przez usprawnienie procedur organizacyjnych w spółkach z o.o.

W związku z tym, można oczekiwać zwiększenia wpływów, w szczególności z tytułu podatków pośrednich oraz zmniejszenia stopy bezrobocia. Proponowana zmiana powinna również ułatwić polskim przedsiębiorcom pozyskiwanie zagranicznego kapitału.

W tym miejscu wymaga podkreślenia, że nowe prawo nie nakłada na spółki z o.o. obowiązku organizacji zgromadzenia wspólników przy wykorzystaniu środków elektronicznych, ale stwarza prawo podjęcia takiej decyzji. Każda spółka może podejmować samodzielnie decyzję, czy i w jaki sposób skorzystać z uregulowania ustawowego. Wskazany w niniejszej nowelizacji przepis, podobnie jak uregulowania dotyczące elektronicznego odbywania walnych zgromadzeń akcjonariuszy, jest „neutralny technologicznie”, a więc nie narzuca rozwiązań technicznych.

IV. Obciążenie finansowe budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Projekt nie pociąga za sobą dodatkowego obciążenia finansowego budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Jednocześnie wskutek obniżenia formalności związanych z prowadzeniem działalności w formie spółki z o.o. można prognozować wzrost zainteresowania tą formą prowadzenia działalności gospodarczej, a w konsekwencji zwiększenie liczby nowych spółek. Skutkiem powinien być wzrost wpływów z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych jako podatku lokalnego oraz wpływów z innych podatków ponoszonych przez przedsiębiorców.

V. Zgodność projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Projekt nowelizacji jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

VI. Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

VII. Wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Przyjęcie ustawy korzystnie wpłynie na warunki prowadzenia działalności przez mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców. W szczególności na projektowanych zmianach skorzystają przedsiębiorcy, którzy posiadają siedzibę (głównie spółki) lub przebywają za granicą, a są wspólnikami polskich spółek z o.o. Przedmiotowe zmiany ograniczą zbędny formalizm i wpłyną pozytywnie na możliwość ich aktywnego

uczestnictwa w zgromadzeniach wspólników. Nadto, zmiana k.s.h. dotycząca umożliwienia organizacji zgromadzenia wspólników w formie elektronicznej może pozwolić na pozyskiwanie wspólnikom zagranicznych inwestorów. Dzięki ww. zmianom istotne decyzje dla spółki mogłyby być podejmowane szybciej, a wspólnikom spółki można będzie zagwarantować realną możliwość uczestnictwa.

VIII. Inspiracją do przygotowania niniejszego projektu była inicjatywa obywatelska w postaci wystąpień kierowanych do Kancelarii Prezydenta RP przez Fundację - Centrum im. Adama Smitha. Eksperti Centrum wspierali Kancelarię Prezydenta RP w pracach nad projektem. Założenia regulacji konsultowane były ponadto z członkami Narodowej Rady Rozwoju.